

Giovanna Caleffi (4 Μάη 1897 - 14 Μάρτη 1962)

Στις 4 Μάη 1897 γεννήθηκε η Giovanna Caleffi, Ιταλίδα αναρχική, προπαγανδίστρια και δασκάλα. Ήταν η συντρόφισσα του Ιταλού αναρχικού Camillo Berneri και μητέρα της Marie Louise και της Giliana Berneri (όλες αναρχικές). Συμμετείχε στην αντιφασιστική αντίσταση κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και βοήθησε στην ανοικοδόμηση του Ιταλικού αναρχικού κινήματος μετά το τέλος του πολέμου, εκδίδοντας στην παρανομία το 1944 την αναρχική εφημερίδα «La Rivoluzione Libertaria» και στη συνέχεια την εφημερίδα «Volontà» μαζί με τον Cesare Zaccaria. Η Giovanna Caleffi γεννήθηκε στο Gualtieri κοντά στο Reggio Emilia, έχοντας γονείς τον Giuseppe Caleffi και την Caterina Simonazzi, σε μια φτωχή αγροτική οικογένεια με άλλα τέσσερα παιδιά.

Ο πατέρας της μαζί με τον μεγαλύτερο γιο της οικογένειας, μετανάστευσαν στο Pittsburgh των ΗΠΑ. Η Giovanna πήγε σχολείο στο Gualtieri και από το 1914 στο Reggio Emilia όπου ολοκλήρωσε τις σπουδές της, χάρη στις θυσίες των

μεγαλύτερων αδελφών της. Άρχισε να πηγαίνει σε σοσιαλιστικές συναντήσεις. Στην ηλικία των δεκαπέντε έχασε την πίστη της στον καθολικισμό μετά από συζητήσεις μέσα στην οικογένειά της. Είχε δασκάλα την Adalgisa Fochi, γνωστή συγγραφέα και διακεκριμένη σοσιαλίστρια, ενεργή στους κύκλους των γυναικών. Η Γιοβαννα πήρε το πτυχίο της το 1915 και άρχισε να διδάσκει στο δημοτικό σχολείο Santa Vittoria di Gualtieri και τον επόμενο χρόνο στο Montecchio Emilia. Την περίοδο αυτή γνώρισε τον Camillo Berneri, γιο της δασκάλας της Fochi, μαθητή λυκείου και μέλος της FGS (Σοσιαλιστική Ομοσπονδία Νεολαίας, η οποία από το 1916 άρχισε να μετακινείται προς τον αναρχισμό). Ο Camillo μετακόμισε στο Arezzo όπου δίδασκε η μητέρα του, και η Γιοβαννα τον ακολούθησε μετά από ένα χρόνο.

Παντρεύτηκαν στις 4 Νοέμβρη 1917 στο Gualtieri. Την 1η Μάρτη 1918, ενώ ο Camillo ήταν στη φυλακή λόγω άρνησής του να υπηρετήσει στο στρατό, γεννήθηκε η πρώτη κόρη τους Maria Luisa. Στη συνέχεια η οικογένεια μετακόμισε στη Φλωρεντία. Η δεύτερη κόρη τους Giliiana γεννήθηκε εκεί στις 15 Οκτώβρη 1919. Το σπίτι τους έγινε ένας σημαντικός τόπος συνάντησης αναρχικών και αντιφασιστών. Ο Camillo δέχτηκε δύο φορές επίθεση κι έτσι η οικογένεια αναγκάστηκε να αυτοεξοριστεί στη Γαλλία. Ο Camillo, έφυγε πρώτος και μετά από ένα σύντομο χρονικό διάστημα ακολούθησαν η Γιοβαννα και οι κόρες τους, καταφέροντας να περάσουν κρυφά τα σύνορα με τη γαλλία τον Αύγουστο του 1926. Η οικογένεια ζούσε στα περίχωρα του Παρισιού σε μεγάλη φτώχεια. Τελικά ο Camillo, κυνηγημένος από τις γαλλικές αρχές καθ' υπόδειξη του ιταλικού καθεστώτος, διέφυγε στην Ισπανία και η Γιοβαννα έμεινε να φροντίζει μόνη της τα παιδιά τους. Ο Camillo Berneri δολοφονήθηκε από τους σταλινικούς στις 5 Μάη 1937 στη Βαρκελώνη. Η Γιοβαννα παρακολούθησε την κηδεία του μαζί με την κόρη τους Maria Luisa. Έδωσε βοήθεια στους Ιταλούς συντρόφους που απελάθηκαν από την Ισπανία και που στη συνέχεια φυλακίστηκαν στα γαλλικά στρατόπεδα συγκέντρωσης. Ήταν συνιδρύτρια της επιτροπής "C. Berneri" στο Παρίσι και από το 1938 εξέδωσε μια συλλογή των γραπτών του Camillo υπό τον τίτλο «Pensieri e Battaglie» (Σκέψη και Αγώνας), με πρόλογο της Emma Goldman. Την περίοδο αυτή συνέβαλε στον παράνομο Ιταλικό αναρχικό τύπο.

Με τη γερμανική κατοχή της Γαλλίας, συνελήφθη στις 28 Οκτώβρη 1940 και πέρασε 3 μήνες στη φυλακή του La Santé στο Παρίσι. Τον Φλεβάρη του 1941 απελάθηκε στη Γερμανία και παρέμεινε στη φυλακή για 5 μήνες. Μεταφέρονταν από φυλακή σε φυλακή, καταλήγοντας στην Αυστρία, απ' όπου παραδόθηκε στις Ιταλικές αρχές. Στις 25 Αυγούστου 1941 καταδικάστηκε για ανατρεπτικές δραστηριότητες εναντίον του Ιταλικού κράτους, με φυλάκιση ενός έτους στις φυλακές της Lacedonia στην επαρχία Avellino. Μετά την ολοκλήρωση της ποινής της, βγήκε στην παρανομία και πήρε μέρος σε αντιστασιακές δραστηριότητες. Ξεκίνησε μια σχέση με τον Cesare Zaccaria, έναν παλιό φίλο της οικογένειας, και μετακόμισε μαζί του από τον Φλεβάρη του 1943. Με το τέλος του πολέμου το νέο ζευγάρι εργάστηκε για την αναγέννηση του αναρχικού κινήματος μαζί με τον Armido Abbate, τον Pio Turroni και άλλους/ες. Το 1944 εξέδωσαν την παράνομη αναρχική εφημερίδα «La Rivoluzione Libertaria» και στη συνέχεια την εφημερίδα «Volontà», η οποία, μετά την αναρχική διάσκεψη στην Carrara το 1945, εξελίχθηκε σε περιοδικό στο οποίο συνέβαλαν οι συγγραφείς Ignazio Silone, Albert Camus, Gaetano Salvemini κλπ. Και στο οποίο η Γιοβαννα διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο. Κατά την μεταπολεμική περίοδο ασχολήθηκε έντονα με την αναρχική προπαγάνδα και δραστηριότητα. Με τον Zaccaria συνέγραψαν το 1947 την μπροσούρα «Società senza stato» (Κοινωνία χωρίς κράτος).

Πίστευε στην απόλυτη αναγκαιότητα να συσχετιστεί ο αναρχισμός με τις μάζες. Ανέπτυξε έντονη δραστηριότητα στο χώρο της επιμέλειας και έκδοσης εντύπων, κάνοντας ευρέως γνωστά, κείμενα και βιβλία των Malatesta, Volin, Fabbri, Carlo Doglio και άλλων. Ήταν ένα φωτεινό πνεύμα στην καμπάνια υπέρ του ελέγχου των γεννήσεων και με τον Cesare Zaccaria συνέγραψαν την μπροσούρα «Il controllo delle nascite» το 1948, στην οποία συγκέντρωσε και ταξινόμησε μια σειρά άρθρων που περιλαμβάνονταν από το 1947 στο αναρχικό περιοδικό «Volontà». Η μπροσούρα κατασχέθηκε άμεσα από τις αρχές, η Γιοβαννα και ο Zaccaria οδηγήθηκαν σε δίκη με κατηγορία για «προπαγάνδα κατά της αναπαραγωγής», μια δίκη που τελείωσε με την απαλλαγή τους τον Μάη του 1950. Συνέβαλε με άρθρα της σε διάφορες αναρχικές εφημερίδες, όπως «Umanità Nova», η «L' Adunata dei Refrattari», η «Controcorrente» στη Βοστώνη, η «Il Mondo», η «Il Lavoro Nuovo» στη Γένοβα κλπ. Εργάστηκε στις επιτροπές αλληλογραφίας-επικοινωνίας της Federazione Anarchica Italiana (Αναρχική Ιταλική Ομοσπονδία) σε διάφορους τομείς. Το καλοκαίρι του 1948 ξεκίνησε το πρόγραμμα θερινών διακοπών για παιδιά, το οποίο συνέχισε το επόμενο έτος. Τον Απρίλη του 1949, υπέστη τη δεύτερη μεγάλη τραγωδία της ζωής της, τον θάνατο σε ηλικία 31 ετών της κόρης της Maria Luisa. Η Γιοβαννα αποφάσισε να τιμήσει τη μνήμη της κόρης της, δημιουργώντας μια ελευθεριακή κυψέλη-στέγη για τα παιδιά, την «Colonia Maria Luisa Berneri», ανοικτή στα παιδιά των αναρχικών όλων των χωρών. Αυτό επιχειρήθηκε για πρώτη φορά στο Cesenatico, αλλά με φτωχά αποτελέσματα λόγω περιορισμένων πόρων. Την 1η Ιούλη 1951, η κυψέλη έγινε πραγματικότητα, αν και σε ένα μέτριο επίπεδο, χάρη στον Zaccaria, ο οποίος προσέφερε για αυτό το σκοπό το αγροτικό του σπίτι στο Piano di Sorrento. Σ' αυτό το χώρο στεγάστηκαν τρεις ομάδες των τριάντα παιδιών.

Αυτή η θετική εμπειρία διήρκεσε 7 χρόνια και τελείωσε το καλοκαίρι του 1957, με μεγάλο έλλειμμα και χωρίς τη διαθεσιμότητα του σπιτιού στο Piano di Sorrento, λόγω του τερματισμού της σχέσης μεταξύ της Γιουβαννα και του Zaccaria, και της διακοπής της συμμετοχής του Zaccaria στο αναρχικό κίνημα. Η Γιουβαννα όμως δεν εγκατέλειψε το εγχείρημα και μαζί με άλλους αναρχικούς/ές από διάφορες χώρες, κατόρθωσαν να αποκτήσουν σπίτι και γη στο Ronchi κοντά στη Marina di Massa. Μετακόμισε στη Genova Nervi το 1956, όπου τον Γενάρη του 1959 μεταφέρθηκε και η διεύθυνση του περιοδικού «Volontà». Πέθανε από καρδιακή προσβολή στις 14 Μάρτη 1962 στο νοσοκομείο Nervi της Γένοβας, όπου ανάρρωνε από σοβαρή ασθένεια. Ο αναρχικός Aurelio Chessa την φρόντισε στις τελευταίες της ώρες.

Πηγή : The Bottled Wasp Pocket Diary

Μετάφραση-επιμέλεια : Ελευθεριακή Ψηφιακή Βιβλιοθήκη